

**VIRRAT
TOISVEDEN RANTAKAAVA-ALUEEN
MUINAISJÄÄNNÖSTEN TÄYDENNYSIN-
VENTOINTI
SYKSYLLÄ 2003**

Timo Jussila
Mikroliitti Oy

Kustantaja: Pirkanmaan maakuntamuseo / Virtain kunta

Sisältö:

Perustiedot	2
Abstarkti	2
Inventointi	3
Uudet muinaisjäännökset	4
VIRRAT 41 MAALIKALLIO	4
VIRRAT 42 KUKKOLAMPI-ILMARISENHAUTA	5

Perustiedot

Toukokuussa 2003 suoritetun Toisveden rantakaava-alueen täydennysinventointi.

Työaika   Kenttätyöaika: 24.9 - 25.9., 2 työpä.

Kustantaja Virtain kaupunki via Pirkanmaan maakuntamuseo.

Tekijä   Mikroliitti Oy, Timo Jussila ja Timo Sepänmaa

Tulokset   Toisveden rantakaava-alueelta ei löydetty lisää muinaisjäännöksiä.
Vapaa-aikana muita asioita toimitettaessa tuli esiin kaava-alueen ulkopuolelta yksi lapinraunio ja yksi pyyntikuoppa-alue.

Abstarkti:

Toisveden rantakaava-alueen muinaisjäännökset inventoitiin toukokuussa 2003. Tutkimusalue käsitti rantavyöhykkeen n. 200-400 m etäisyydelle rannasta. Tuolloin jäi tarkemmin katsomatta eräät ummessa olleet "potentiaaliset" peltoalueet. Raportintekovaiheessa todettiin myös joidenkin alueiden tarvitsevan tarkempaa lisähavainnointia. Em. johdosta suoritettiin alueella kahden päivän mittainen täydennysinventointi syyskuun lopussa 2003. Kaava-alueelta ei löytynyt lisää muinaisjäännöksiä. Kaava-alueen ulkopuolelta tuli esiin laaja pyyntikuoppa-alue Toisveden pohjoispuolelta Ilmarisenhaudan ja Kukkolammen väliseltä kankaalta. Alueella on mahdollisesti toistasataa pyyntikuoppaa useassa hankaassa. Virtain ja Ruoveden rajalta Vas-kiveden rannalta löytyi pieni lapinraunio.

Inventointi

Toisveden rantakaava-alueen muinaisjäännökset inventoitiin toukokuussa 2003. Tutkimusalue käsitti rantavyöhykkeen n. 200-400 m etäisyydelle rannasta. Tuolloin jäi tarkemmin katsomatta eräät ummessa olleet "potentiaaliset" peltoalueet. Raportintekovaiheessa todettiin myös joidenkin alueiden tarvitsevan tarkempaa lisähavainnointia. Em. johdosta suoritettiin alueella kahden päivän mittainen täydennysinventointi syyskuun lopussa 2003. Työn tekivät Timo Jussila ja Timo Sepänmaa.

Täydennysinventoinnissa oli tarkoitus käydä läpi eräitä keväällä syysviljalla (tms. ummessa olleita) olleita peltoja, joita ei päästy syksyllä kunnolla havainnoimaan. Valitettavasti syyskuun lopulla ei useimpia tarkastettavaksi aiottuja peltoja oltu kynnetty - eikä tietävästi kaikkia tulla nykyisen menetelmän mukaisesti kyntämäänäkään vuosiin. Alueella oli kuitenkin pariksi päiväksi katsottavaksi yllin kyllin maastonkohtia, jotka olivat jääneet vahalle tarkastelulle tai kokonaan tarkastamatta kevään inventoinnissa.

Täydennysinventoinnissa tutkittiin seuraavat alueet:

Toisveden läntisen haaran pohjoispään alue, Näsijärven muinaisen lasku-uoman suu-alue. Aluetta koekuopitettiin ja tarkasteltiin laajasti.

Toisveden pohjoisosan länsiranta: Kaarteen pellot. Kyntämättä ja oljella. Tuloksetonta pintahavainnointia.

Toisveden eteläpään länsiranta, Suuripäänniemen pohjoispuolella, missä oli havaittu hiekkaisempi ja vähäkivisempi alue. Aluetta koekuopitettiin

Toisveden eteläpään länsiranta, Pylsynnimen peltoalue. Pellot olivat oljella ja kyntämättä. Aluetta (peltoja) koekuopitettiin.

Toisveden eteläpään itäranta, Umpipohjan alue ja Hietalan alue. Osa pelloista kynnetty ja ne tarkastettiin. Puukkoniemen topografialtaan oiva ja maaperältään hiekkainen (osin kyllä kivinen) alue tarkastettiin ja koekuopitettiin.

Ikkalan alueen pellot kyntämättä. Satunnaista pistokoehavainnointia. Leveälahden ympäröstössä metsä-alueen havainnointia.

Ohtolassa Ohtolanlahden itärannan avoimet pellot käytiin läpi.

Vapaa-ajalla, muita-asioita toimitettaessa tuli Virtain alueelta esiin pari muinaisjäännöstä: erinomaisen mielenkiintoinen ja laaja pyyntikuoppa-alue Toisveden pohjoispuolelta ja pieni Lapinraunio Vaskiveden rannalta. Ks. muinaisjäännösten kuvaukset alla.

Timo Jussila

Uudet muinaisjäännökset

VIRRAT 41 MAALIKALLIO

Rauh.lk: 2

Ajoitus: vanh. metallikausi
Laji: hautaus: röykkiö (lapinraunio)

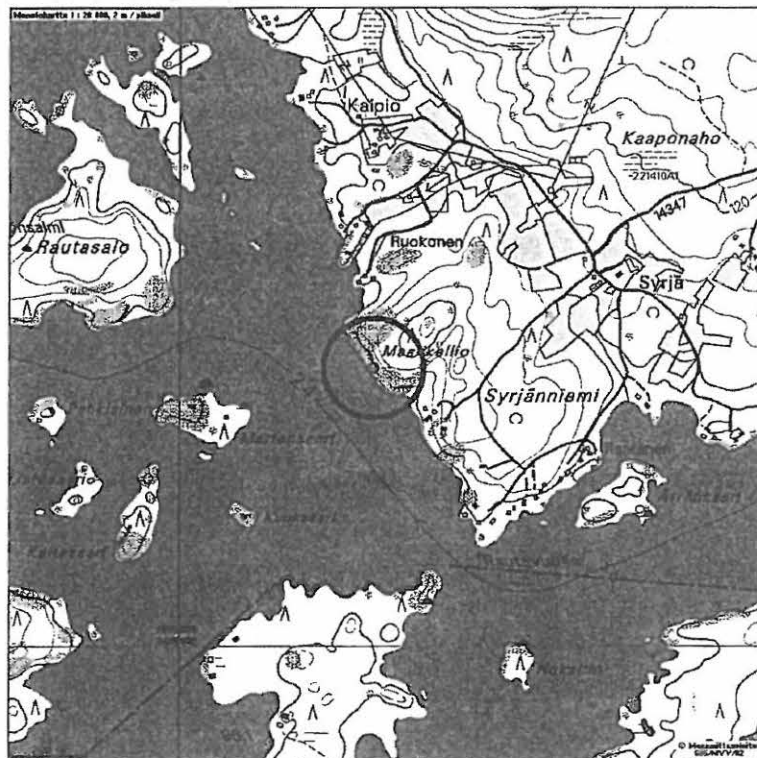
Kartta: 2214 10
x: 6890 74 y: 2490 51 z: 95 +1 m
p: 6894 81 i: 3333 99

Tutkijat: Jussila T 2003 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virtain kirkosta 13,1 km etelään, Visuveden taajaman lounaispuolella, Vaskiveden eteläosan itärannalla, Syrjäniemen pohjoisosassa (Rautavuolteen pohjoispuolella) olevan Maalikallion keskivaiheilla, kallion eteläisimmän jyrkänteeltä (jossa valkamapaikka, johon tulee tie) 120 metriä pohjois-luoteeseen, rannan äärellä olevalla jyrkänteiden välissä rantaan viettävällä kalliolla, alemman laen tuntumassa, rannan äärellä.

Huomiot: Paikalla on kalliopohjalla 3 m halkaisijaltaan oleva pyöreä matala kiviraunio - lapinraunio. Rauniossa on matala kraateri keskellä. Kivet ovat kooltaan 20-40 cm.

Maastokarttaote 1:20 000, 2x2 km

VIR RAT 42 KUKKOLAMPI-ILMARISENHAUTA

Rauh.lk: 2
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: pyynti: pyyntikuoppa-alue
 Kartta: 2223 07 SAPSALAMPI
 x: 6921 40 y: 2482 15 p: 6925 83 i: 3327 06
 Tutkijat: Jussila T 2003 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virtain kirkosta 18,8 km pohjoiseen, Liedenpohjan taajaman pohjoispuolella, Alavudelle vievän tien itäpuolella, Kukkolammen eteläpuolella olevalla laajalla kankaalla, sekä Ilmarisenhaudan (suppakuoppa) pohjois- ja itäpuolella.

Huomiot: Kukkolammen eteläpuolella on laaja, portaittain nouseva (Ancylusjärven rnatatörmiä) ja tasainen hiekkakangas. Lammen eteläpuolella olevalla hakkuuaukealla on kymmeniä hyvin säilyneitä pyyntikuoppia useassa rivissä. Pyyntikuoppia on myös metsätien eteläpuolella, jossa en niitä tarkemmin havainnoinut. Myös Ilmarisenhaudan ympäristössä on pyyntikuoppia. Kukkolammen eteläpuolisella hangasalueella havaitsin myös yhdessä paikassa palaneita kiviä - lieden jäännökset - paikassa x 6921 487 y 2482 136, sekä palaneen luun fragmentin paikassa x 6921 527 y 2482 104. Pyyntikuopat ovat vallillisia ja halkaisijaltaan 3-4 m, ilmeisesti peurannyyntikuoppia. Kuoppia on varovaisesti arvioiden toista sataa. Koko aluetta ei tarkastettu, vain lammen eteläpuolella oleva hakkuu-aukea ja muutoin tieltä auton ikkunasta näkyvät kuopat.

Laajalla alueella (n. 300 x 700 m W-E x N-S) on mahdollisesti toista sataa, ellei enemmänkin, pyyntikuoppaa useana hankaana. Alue on hyvinkin verrattavissa eteläisen Suomen suurimpaan ja merkittävimpään pyyntikuoppakesittymään Pihitiputaan Peukaloisenkankaaseen, jossa on kartoitettu vastaavan kaltaisella ja kooisella alueella parisataa kuoppaa. Alue olisi syytä pikaisesti kartoittaa, jotta mahdolliset tulevat metsänauraukset ja hiekanotot eivät pääsisisi enempää komeaa hangasta vaurioittamaan. Aluetta ei ole nyt rajattu!

Maastokarttaote
 1:20 000,
 2,5 x 2,5 km

